

DET KONGELIGE HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Mandat ekspertgruppe samfunnsøkonomiske vurderinger av smitteverntiltak

Bakgrunn

Før julen 2021 ble det iverksatt inngripende nasjonale smitteverntiltak som følge av utviklingen i pandemien og stor usikkerhet med omikronvarianten. Tiltakene vil justeres fremover i henhold til pandemiens utvikling og etter hvert som man har mer kunnskap om omikrons egenskaper og effekt av vaksinene. Sammenliknet med tidligere ble tiltakene iverksatt i en situasjon hvor forutsetningene for håndtering av pandemien er endret, særlig ved at en høy andel av befolkningen er fullvaksinert. Det tilsier at det er behov for en oppdatering og revurdering av de samfunnsøkonomiske konsekvensene og avveining av tiltak sammenliknet med tidligere ekspertrapporter.

Det er nå ønskelig at tiltakene som innføres blir mer forutsigbare, slik at sektorene kan planlegge for tilpasninger som må gjøres ved ulike tiltaksnivåer og slik at det kan gjøres mer helhetlige vurderinger av samlede tiltakspakker. Helse- og omsorgsdepartementet har på grunnlag av dette bedt Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet, i samarbeid med andre aktører, utarbeide forslag til mulige pakker med smitteverntiltak på ulike tiltaksnivåer. Disse bør kunne brukes både til innstramning og lettelse av tiltak. Formålet er at regjeringen kan bruke et slikt rammeverk for å innføre eller lette på tiltak etter hvert som situasjonen endres, og at alle berørte sektorer har oppdaterte planer for endringer i tiltak.

Det vises til regjeringens strategi og beredskapsplan for håndtering av pandemien datert 30. november 2021, herunder mål, strategi, prinsipper og styringsindikatorer. Denne strategien skal revideres og legges frem våren 2022. Ny strategi skal blant annet beskrive hvordan vi skal leve med viruset med minst mulig belastning for enkeltindivider og samfunnet som helhet.

Tiltak for å kontrollere koronapandemien kan ha store økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser. For å få et best mulig beslutningsgrunnlag framover er det behov for oppdaterte vurderinger av samfunnsøkonomiske konsekvenser og ev. andre vesentlige prinsipielle konsekvenser av smitteverntiltak og strategier for håndtering av covid-19-pandemien.

Formål og oppdrag

Ekspertgruppen skal bidra med innspill og vurderinger både til den pågående håndteringen av koronapandemien, vurdering av tiltakspakker og innspill til strategien for å leve med koronaviruset SARS-CoV-2 i samfunnet.

- Ekspertgruppen skal belyse og vurdere samfunnsmessige konsekvenser av tiltakspakkene (samlet og for de enkelte tiltakene) som utarbeides av Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet. Dette omfatter vurdering av nytte og kostnader av både *nivået* på smitteverntiltak, men også *sammensetningen* av tiltakene.

- Ekspertgruppen bes vurdere forhold som:
 - Avveininger mellom nasjonale versus lokale tiltak
 - Innretting av tiltak, herunder om det bør legges vekt på tiltak som beskytter personer som har fare for alvorlig forløp eller som demper smittespredningen generelt i samfunnet, også blant barn og andre som har lav risiko for alvorlig forløp
 - Tidspunkt for innføring og avvikling av tiltak, herunder om økende smittespredning bør slås ned tidlig eller om tiltak bør trappes opp trinnvis for å av hensyn til helse- og omsorgstjenestene og ev. også andre samfunnskritiske tjenester . Dette inkluderer også vurdering av usikkerheten om den videre utviklingen og hvordan dette påvirker valg av "føre-var" strategi versus en mer reaktiv strategi hvor det forventes mer kunnskap, inkludert fra andre land
 - Hvilket kunnskapsgrunnlag og hvilke risikovurderinger som bør ligge til grunn for innføring og endring av tiltak
 - Gevinster og kostnader ved alternativer til kontaktreducerende tiltak, herunder utvidet vaksinerings av yngre aldersgrupper og oppfriskningsdoser, bruk av vaksinepass og ulike teststrategier, f.eks. jevnlig testing. Dette inkluderer også vurdering av ulike innretninger og omfang av råd om å være hjemme ved milde luftveissymptomer, karantenereregler, smittesporing mv.
- Ekspertgruppen skal bidra med innspill til en revidert strategi for hvordan Norge på lengre sikt skal håndtere covid-19, herunder:
 - Hvilket smittensnivå/sykdomsbelastning vi bør innrette oss mot sett opp mot kostnader og gevinster
 - Hvordan kapasitet i helse- og omsorgstjenestene bør avveies og hvilke prioriteringer som bør gjøres
- Ekspertgruppen skal også vurdere alternativet med å ikke innføre smitteverntiltak i ulike situasjoner, inkludert konsekvensene av økt belastning/overbelastning på helsetjenesten.

Innhold i vurderingene

Basert på smittesituasjonen, forventet utvikling i smitte, vaksinasjon og forventet effekt av aktuelle tiltak skal gruppen bl.a. vurdere:

- Samfunnsøkonomiske konsekvenser av aktuelle tiltak, tiltakspakker, tiltaksnivå og strategier der konsekvensene for helse (død, sykdom og kapasitet i helsevesenet) vurderes sammen med øvrige samfunnsmessige virkninger.
- Fordelingsvirkninger av tiltak og strategivalg.
- I den utstrekning det anses hensiktsmessig, andre sammenlignbare lands håndtering av pandemien.

Sammensetning av ekspertgruppen

Ekspertgruppen ledes av professor Steinar Holden. For øvrig er følgende vektlagt:

- Gruppen settes sammen på tvers av ulike institusjoner og sektorer for å inneha best mulig kompetanse til å gjøre de nødvendige vurderinger.
- Gruppen skal ha kompetanse innenfor samfunnsøkonomi, statistikk, medisin, kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste.

Sekretariat

Sekretariatet består av ressurser fra Helse- og omsorgsdepartementet, Finansdepartementet, SSB, Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet.

Analyseressurser

Gruppens medlemmer skal ha tilgang til analyseressurser fra Folkehelseinstituttet og SSB, men ikke slik at det går på bekostning av den løpende håndteringen av pandemien.

Oppnevning og rapportering

Ekspertgruppen oppnevnes av Helse- og omsorgsdepartementet og rapporterer til departementet.

Leveranser

Gruppen skal levere sin endelige rapport senest innen utgangen av mars. Gruppen skal avgi delrapporter om utvalget tema før dette, herunder vurdering av tiltakspakkene som utarbeides av Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet. Gruppen bes ha dialog med departementet om aktuelle leveranser.